

Käypä hoito –suositus: Monisairas potilas

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta (ETENE)

ETENE kiittää mahdollisuudesta kommentoida Käypä hoito –suositusta: Monisairas potilas.

Käypä hoito –suositus on laadittu tukemaan lääkäreiden ja muun hoitohenkilökunnan työtä siten, että paras näyttöön perustuva tieto olisi helposti kaikkien saatavilla ja ettei hoidon kehittämiseen liittyvää työtä tehtäisi moneen kertaan. Tutkimusnäytön tiivistäminen hoito-ohjeiksi perinteiseen Käypä hoito –formaattiin sopivalla tavalla ei ole helppoa silloin, kun kyse on laajemmin terveyttä ja hyvinvointia koskevista ongelmista. On kuitenkin hyvä, että suosituksia laaditaan ja formaattia kehitetään, sillä potilasryhmistä, joilla on monisyisempiä terveyttä ja hyvinvointia koskevia ongelmia, ei usein ole paljon tietoa, eikä heitä pystytä aina parhaalla mahdollisella tavalla auttamaan. Kun Käypä hoito –formaattia kehitetään, yksi pohdittava asia voi olla, tulisiko erityisesti laajempia terveysongelmia koskeviin suosituksiin lisätä osio, jossa käsitellään hoitoon liittyviä eettisiä näkökulmia.

Kun puhutaan monisairaasta potilaasta, potilaan ja asiakkaan näkökulman huomioon ottaminen on tärkeää. On hyvä pohtia miltä ihmisestä tuntuu ja kuinka hänen omakuvaansa vaikuttaa se, että hänet määritellään monisairaaksi potilaaksi? Jos potilas kokee saavansa terveydenhuollolta kielteisen leiman, se voi vaikuttaa hänen haluunsa ja kykyynsä osallistua omaan hoitoonsa. Monisairas-nimitys voi tiedostamatta vaikuttaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden tapaan kohdata potilas ja asiakas. Terminologian vaikutus mielikuviin on keskeinen asia, sillä Käypä hoito –suositusten tarkoitus on auttaa paitsi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä, myös potilasta.

On hyvä, että suositusluonnoksessa tuodaan esiin tarve suunnitella monisairaapotilaan hoito yksilöllisesti. Potilaan yksilöllisen hoidon suunnittelemiseksi on välttämätöntä kartoittaa potilaan elämäntilanne ja terveydelliset haasteet kokonaisvaltaisesti ja huomioiden myös esimerkiksi psyykkisen tuen tarve. Suositusluonnoksessa esitetty asiakasvastaava-hoitomalli, joka toteutetaan moniammatillisessa yhteistyössä, on kannatettava ja edesauttanees sitä, että potilaan yksittäisten sairauksien hoidosta edetään potilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja elämänlaadun lisäämiseen silloinkin, kun sairauksia ei voida parantaa. Suositusluonnoksessa korostuu terveydenhuollon näkökulma, mutta on huomattava, että toisinaan laajoista terveydellisistä haasteista kärsivien potilaiden yksilöllisen hoidon suunnittelemiseksi ja hoidon onnistumisen varmistamiseksi voidaan tarvita myös sosiaalihuollon osaamista ja tukea.

Suositusluonnoksessa käsitellään monipuolisesti monisairaapotilaan hoidon keinoja ja tavoitteita, mutta sivulla 2 alaotsikon ”Keskeiset suositukset” alla hoidon tavoitteeksi on kirjattu vain tarkoituksenmukainen lääkehoito. Tavoitetta olisi hyvä laajentaa vastaamaan koko suositusluonnoksen sisältöä.

Suositusluonnoksessa todetaan, että monisairaat potilaat käyttävät usein useita eri lääkevalmisteita. Lääkityksen kokonaisuuden sekä eri lääkevalmisteiden mahdollisten yhteisvaikutusten kartoittaminen on tärkeää, jotta voidaan varmistaa, että potilas saa tarvitsemansa lääkkeet, mutta ettei lääkityksellä aiheuteta haittaa.

Käypä hoito –suositukset ovat vakiinnuttaneet asemansa lääkäreiden ja muun hoitohenkilökunnan merkittävänä apuna käytännön hoitotyössä. Suosituksilla on käytännössä kuitenkin vaikutusta myös päätöksentekoon ja terveydenhuollon toiminnan suunnitteluun. Käypä hoito –formaattia kehitettäessä pohdittavaksi voi tulla, tulisiko suositukseen lisätä selkeämmin asiantuntijanäkemyksiä siitä, mihin suuntaan potilaiden hoitoa tulisi kehittää ja mistä vielä tarvitaan lisää tietoa. Esimerkiksi monisairaita potilaita koskevan suosituksen osalta on huomattava, että vaikka jokaisen monisairaahan potilaan hoito on itsessään tärkeä asia, monisairaahan potilaan kriteerit täytäviä potilaita on paljon, jolloin kyseessä on myös yhteiskunnallisesti ja terveydenhuollon suunnittelun kannalta merkittävä kokonaisuus.

